

MINISTARSTVO FINANCIJA

NACRT

P.Z. br.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
OPĆEG POREZNOG ZAKONA**

Zagreb, travanj 2012.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OPĆEG POREZNOG ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. alineji 1., članku 16., članku 51. i članku 117. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Opći porezni zakon („Narodne novine“, broj 147/08, u nastavku: OPZ) donesen je 2008. godine i stupio je na snagu 1. siječnja 2009. godine te uređuje sve bitne značajke porezno-pravnog odnosa, to jest prava i obveze sudionika u tom odnosu (poreznih tijela i poreznih obveznika), te postupovne odredbe za njihovu primjenu.

Od dana stupanja na snagu mijenjan je i dopunjavani Zakonom o izmjenama i dopunama Općeg poreznog zakona („Narodne novine“, broj 18/11). Navedenim Zakonom o izmjenama i dopunama Općeg poreznog zakona za ciljani segment poreznih obveznika propisana je obveza podnošenje obrazaca poreznih prijava i izvješća potrebnih za oporezivanje u elektroničkim obliku, uključujući i davanje ovlaštenja ministru financija za donošenje pravilnika; nadalje su izvršene izmjene i dopune odredba potrebnih radi usklađivanja s odredbama Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05 i 41/08) i Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima („Narodne novine“, broj 91/10), te odredaba sadržanih u glavi IX. OPZ-a, koje se odnose na razmjenu informacija između država članica Europske unije o isplaćenim kamatama na dohodak od štednje radi njihovog potpunog usklađenja s Direktivom Vijeća 2003/48/EZ i Direktivom Vijeća 85/611/EEZ.

OPZ sadrži odredbu članka 8. kojom je uređen pravni institut porezne tajne. Ista odredba do sada nije bila predmetom izmjena ili dopuna. Zakonskom odredbom članka 8. propisuju se: koji se podaci smatraju poreznom tajnom, koje osobe su dužne paziti na institut porezne tajne te kada prilikom iznošenja podataka nije povrijeđen institut čuvanja porezne tajne.

Analizom postojećeg stanja kao jedan od najvećih problema koji onemogućava gospodarski razvoj izdvojeno je nepravovremeno plaćanje dospjelih obveza među poduzetnicima, ali također i među poduzetnicima i javnopravnim tijelima. Negativni učinak nepravovremenog plaćanja dospjelih obveza po osnovi poreza prelazi međusobni odnos poduzetnika i očituje se u svim društvenim odnosima iz razloga što je upravo pravovremeno plaćanje ovih obveza odlučno za redovno funkcioniranje pravne države, odnosno za zaštitu pravnog poretka, osiguranje financijske discipline te aktivnu ulogu države u poticanju gospodarskog napretka i socijalnog blagostanja građana.

S ciljem jačanja financijske discipline kao odlučne komponente za funkcioniranje i zaštitu pravnog poretka, javnog morala, gospodarskog napretka i socijalnog blagostanja građana,

odlučno je osigurati sudjelovanje svih građana u pravovremenom podmirenju dospjelih obveza po osnovi poreza u skladu s njihovim gospodarskim mogućnostima i uz puno poštivanje načela jednakosti i pravednosti. U skladu s navedenim ocijenjeno je neophodnim odredbom članka 1. ovoga Zakona dopuniti odredbu članka 8. važećeg Općeg poreznog zakona koji uređuje pravni institut porezne tajne.

Radi unapređenja poreznog sustava, osobito poticanja poreznih obveznika na pravovremeno ispunjavanje njihovih dospjelih obveza po osnovi poreza, postizanja veće učinkovitosti poreznih tijela prilikom naplate duga po ovoj osnovi i osiguranja povjerenja građana u djelovanje pravne države, poštivanje pravnog poretka, ocjenjuje se svrsishodnim omogućiti javno objavljivanje popisa poreznih obveznika koji imaju najviši iznos ukupnog poreznog duga po osnovi poreza na dodanu vrijednost, poreza na dobit, poreza na dohodak i prireza te doprinosa za obvezna osiguranja, ako je ukupni iznos duga:

1. veći od iznosa 50.000,00 kn za fizičke osobe koje obavljaju djelatnost,
2. veći od iznosa 100.000,00 kn za pravne osobe i
3. veći od iznosa 10.000,00 kn za sve ostale porezne obveznike.

Naime, obveza sudjelovanja u podmirenju javnih troškova propisana je člankom 51. stavkom 1. Ustava. Svatko je dužan sudjelovati u podmirenju javnih troškova, u skladu sa svojim gospodarskim mogućnostima. Porezni se sustav temelji na načelima jednakosti i pravednosti.

Porez je javni prihod za koji je zakonom propisana obveza davanja. Zakonom se propisuju vrste poreza, porezne stope, način obračunavanja i plaćanja, porezni obveznici te druga pitanja važna za pravilnu primjenu poreznih propisa i ostvarivanje poreznog sustava u cjelini.

Porezne obveze moraju biti utvrđene i raspoređene na sve porezne obveznike na način da budu razmjerne ekonomskoj snazi poreznih obveznika, odnosno u skladu sa zahtjevom ravnomjerne raspodjele poreznog tereta.

Ustavom propisano porezno načelo o pravednosti i jednakosti poreznog sustava, odnosno o ravnomjernoj raspodjeli poreznog tereta i podmirivanju javnih troškova prema ekonomskoj snazi, provedeno je u stvarnosti tek ukoliko porezni obveznici pravovremeno podmiruju dospjele dugove po osnovi poreznih obveza koje su im prethodno utvrđene na zakonom propisani način.

Stoga i javno objavljivanje podataka, temeljem evidencija kojima raspolaže Porezna uprava, o onim poreznim obveznicima koji nisu podmirili pravovremeno dospjele porezne dugove, uz pridržavanje zakonom propisanih kriterija, predstavlja instrument kojim se nastoji poticati financijska disciplina poreznih obveznika na pravovremeno ispunjavanje dospjelih poreznih dugova, kao i utjecati na svijest svih poreznih obveznika o neophodnosti sudjelovanja u podmirivanju dospjelih poreznih dugova, što je odlučno za funkcioniranje pravne države, mogućnost poduzimanja mjera potrebnih za poticanje gospodarskog razvitka i socijalnog blagostanja te povjerenje građana u djelovanje pravne države, odnosno u poštivanje pravnog poretka i pridržavanje načela koja nalaže javni moral o jednakosti, pravednosti i ravnomjernoj raspodjeli poreznog tereta.

Popis bi se odnosio samo na određeni dio poreznih obveznika prema naprijed navedenim kriterijima o vrsti poreza i ukupnom iznosu dospjelog i neplaćenog duga, pri čemu se

vodilo računa da popisom budu obuhvaćeni kvalitativno i kvantitativno najznačajniji slučajevi neplaćanja dospjelih poreznih dugova, osobito koji imaju najnegativniji proračunski učinak. Prilikom objave popisa na službenim stranicama Porezne uprave, Porezna uprava iznijela bi podatak o razdoblju na koje se dug odnosi. Iz objavljenog popisa bili bi vidljivi slijedeći podaci:

- ime i prezime fizičke osobe ili naziv pravne osobe,
- godina rođenja fizičke osobe,
- mjesto prebivališta ili boravišta fizičke osobe ili sjedišta pravne osobe.

Uz to, predviđena je i mogućnost pojave slučajeva kada temeljem naprijed navedenih podataka nije dovoljno jasno utvrđen identitet osobe s popisa. U slučaju ako postoji zahtjev kojim treća osoba traži nadopunu podataka s popisa radi nespornog utvrđivanja identiteta osobe s popisa, Porezna uprava bi u tom slučaju bila ovlaštena na popisu objaviti i druge podatke, kao što su:

- datum i mjesec rođenja fizičke osobe,
- ime roditelja fizičke osobe.

Predloženo zakonsko rješenje, kojim se dopušta objavljivanje podataka o poreznim obveznicima koji imaju dospjele i neplaćene porezne dugove, temeljem jasnih i preciznih kriterija za objavljivanje propisanih zakonom, jasno upućuje na zaključak da je javna dostupnost ovih podataka prvenstveno motivirana legitimnim ciljevima o osiguranju financijske discipline, poticanju poreznih obveznika na ažurno podmirivanje poreznih obveza, postizanje veće učinkovitosti poreznih tijela prilikom naplate duga, kao i pružanjem uvida javnosti u postupanje Porezne uprave u mjeri u kojoj je to neophodno radi funkcioniranja pravnog poretka skladu s Ustavom propisanim poreznim načelima o pravednosti i jednakosti poreznog sustava te ravnomjernoj raspodjeli poreznog tereta i podmirivanju javnih troškova prema ekonomskoj snazi.

Ovdje također vrijedi istaći da predloženo zakonsko rješenje vodi računa o pravu na pristup informacijama, koje posjeduju tijela javne vlasti, koje je zaštićeno u pravnom poretku Republike Hrvatske na ustavnoj razini (članak 38. stavak 4. Ustava) i na zakonskoj razini (Zakon o pravu na pristup informacijama, „Narodne novine”, broj 172/03, 144/10 i 77/11).

Naime, uočen je značajan interes javnosti za omogućivanjem uvida u ove podatke i rad Porezne uprave vezano za utvrđivanje i naplatu poreza, pri čemu se upravo nemogućnost objave popisa o onim poreznim obveznicima koji duguju porez u javnosti prikazivala kao primjer nedovoljno transparentnog i učinkovitog postupanja Porezne uprave.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, osobito da se predloženim zakonskim rješenjem dopušta objavljivanje podataka o poreznim obveznicima s dospjelim i neplaćenim poreznim dugovima temeljem jasnih i preciznih kriterija propisanih zakonom, jasno proizlazi da predloženo zakonsko rješenje ne predstavlja šikanozno, odnosno nepotrebno, nerazmjerno, ničim ograničeno i nezakonito izlaganje zaštićenih podataka o poreznim obveznicima javnosti. Javna dostupnost podataka s popisa prvenstveno je motivirana potrebom za poduzimanjem mjera potrebnih za jačanje financijske discipline, poticanje poreznih obveznika na pravovremeno ispunjavanje obveza po osnovi javnih davanja, postizanja veće učinkovitosti poreznih tijela prilikom naplate dugova po ovoj osnovi te na taj način osiguranje stvarnog sudjelovanja svih građana u pravovremenom podmirivanju dospjelih obveza po osnovi poreza u skladu s njihovim gospodarskim mogućnostima i uz

puno poštivanje načela jednakosti i pravednosti, što je odlučno za zaštitu pravnog poretka i funkcioniranje pravne države.

Pravna norma, sadržana u članku 1. ovoga Zakona, posve je jasna i predvidljiva pa je porezni obveznik koji ne plati dospjeli iznos poreza i ispunjava zakonom propisane kriterije za objavu poreznog duga u cijelosti upoznat s pravnim posljedicama takvog svojeg propuštanja zakonske obveze na pravovremeno ispunjavanje plaćanja porezne obveze: podaci o njemu, kao osobi koja ima dospjeli i neplaćeni dug po osnovi poreza - po vrsti i u visini prema zakonom propisanim kriterijima, objavit će se na službenim web stranicama Porezne uprave. U smislu navedenog, porezni obveznik koji nije platio utvrđeni i dospjeli dug po osnovi poreza nije stavljen u neizvjesnu pravnu situaciju. Učinci njegovog propuštanja da pravovremeno ispuni zakonsku obvezu plaćanja poreznog duga, unaprijed su predvidljivi i izvjesni.

Propuštanje poreznog obveznika na pravovremeno plaćanje poreznog duga, pri čemu su učinci takvog propuštanja jasni, predvidljivi i izvjesni jer su jasno i precizno propisani kriteriji za objavljivanje podataka o poreznim obveznicima koji duguju porez, ukazuje na razmjernost osporene zakonske mjere s aspekta zaštite ustavnih prava poreznih obveznika na zaštitu osobnih podataka.

Također s ciljem jačanja finacijske discipline, zaštite pravnog poretka i jačanja morala, te poštivanja načela prema kojem je porezni obveznik kao sudionik porezno-pravnog odnosa dužan postupati u dobroj vjeri, odnosno dužan je postupati savjesno i pošteno u skladu s zakonom, ovim Zakonom se predlaže i dopuna članka 8. OPZ-a stavkom 10.

Naime, u slučaju ako porezni obveznik dostavlja netočne ili nepotpune informacije sredstvima javnog priopćavanja, tada nesporno proizlazi da porezni obveznik time nesavjesno i nepošteno postupi i time krši zakonsko načelo iz članka 9. OPZ-a prema kojem su svi sudionici porezno-pravnog odnosa, dakle i porezno tijelo i porezni obveznik, dužni postupati u dobroj vjeri. Obzirom da dostavljanje netočnih ili nepotpunih informacija sredstvima javnog priopćavanja, osobito u slučaju kada je s druge strane porezno tijelo vezano obvezom čuvanja porezne tajne, predstavlja oblik nesavjesnog, nepoštenog postupanja koje je suprotno navedenoj zakonskoj normi članka 9. OPZ-a, to slijedi da porezni obveznik takvim svojim nesavjesnim, nepoštenim i nezakonitim ponašanjem narušava finacijsku disciplinu, kao i priznata načela pravnog poretka i javnog morala. Stoga u takvim situacijama postoji i javni interes da se u takvim slučajevima omogući Ministarstvu financija – Poreznoj upravi da na propisani način objavi podatke u onoj mjeri u kojoj je to potrebno radi ispravljanja netočnih ili nepotpunih informacija koje je u javnost dostavio porezni obveznik.

Prema dostupnim podacima, praksa objavljivanja poreznih dugova poznata je i u državama članicama Europske unije. Primjerice, prema propisima o poreznom postupku Republike Mađarske podaci o poreznom dugu smatraju se poreznom tajnom, ali jedna od iznimki propisana je za slučaj kada je porezni dug veći od 10.000.000 HUF za fizičke osobe ili od 100.000.000 HUF za pravne osobe (100 HUF = 2,587994 kn prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke utvrđenom na dan 14. ožujka 2012. godine), pri čemu je porezno tijelo ovlašteno objaviti podatke o: imenu i prezimenu fizičke osobe, nazivu pravne osobe, privatnoj adresi fizičke osobe, registriranoj adresi poslovnog ureda, sjedištu pravne osobe i porezni broj (članak 55. Act XCII of 2003 on the Rules of Taxation).

Nadalje, kao primjer pristupa koje ima usporedno zakonodavstvo, vrijedi navesti primjer propisa o poreznom postupku Republike Slovenije, koji propisuje da je Porezna uprava ovlaštena u cijelosti iznositi u javnost podatke o poreznoj upravnoj stvari ako je porezni obveznik nepotpuno ili jednostrano otkrio podatke u medijima (članak 18. Zakona o davčnem postupku).

Slijedom svega navedenog, predloženo zakonsko rješenje iz članka 1. ovoga Zakona kojim se dopunjava odredba članka 8. važećeg Općeg poreznog zakona koji uređuje pravni institut porezne tajne, objektivno je prihvatljivo i ima racionalno opravdanje, to jest ima legitiman cilj.

Imajući u vidu značaj koji pravovremeno ispunjavanje obveza po osnovi javnih davanja ima za izvršavanje Državnog proračuna, aktivnu ulogu države u provođenju mjera neophodnih za poticanje gospodarskog razvoja i socijalnog blagostanja, kao i brojne zahtjeve postavljene u javnosti vezano za transparentnije postupanje Porezne uprave u pogledu objave podataka o dugovima po osnovi poreza, predložene izmjene i dopune bi stupile na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

Odredbe o odgovornosti OPZ-a propisuju odgovornost pojedinih osoba za neizvršenje obveza iz porezno-dužničkog odnosa i to: odgovornost zastupanih osoba, odgovornost zastupnika, odgovornost za neplaćanje poreza po odbitku, odgovornost za vjerodostojnost poslovnih knjiga, odgovornost preuzimatelja gospodarske cjeline, odgovornost poreznog jamca, odgovornost vlasnika stvari i prava te odgovornost utajivača poreza i pomagatelja.

U praćenju primjene OPZ-a uočeni su problemi koji nastaju prilikom naplate poreza zbog nepodmirenih obveza brojnih pravnih osoba koje su u dužem vremenskom razdoblju neaktivne ili je nad njima otvoren stečajni postupak, a poslovanje je preneseno na druge nove tvrtke sa ciljem izbjegavanja plaćanja poreza.

Uočene su pojavnosti osnivanja trgovačkih društava, ponajviše društva s ograničenom odgovornošću, u velikom broju slučajeva i samo sa jednim članom, slučajevi u kojima su pojedinci i društva osnovali veliki broj novih pravnih osoba, te formirali niz lanaca preko kojih se odvija poslovanje. Zbog trenutne zakonske regulative vrlo je široka mogućnost osnivanja novih društava bez dokaza o financijskom kredibilitetu osnivača, bez provjere sjedišta, bez sredstava osiguranja, uz trenutačno otvaranje računa i ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost.

Porezno tijelo kao vjerovnik u porezno-dužničkom odnosu ne uspijeva naplatiti ili ne uspijeva u potpunosti naplatiti poreznu obvezu u nizu uočenih slučajeva; kada član društva izvlači imovinu društva u privatnu sferu, miješajući time imovinu društva i privatnu imovinu člana pa se prilikom naplate obveze iz porezno-dužničkog odnosa ne može više nedvojbeno utvrditi što je imovina društva, a što imovina člana; slučajevi izvlačenja sredstava iz imovine društva slijedom čega društvo više nije sposobno podmirivati svoje kratkoročne i dugoročne financijske obveze, a nema niti mogućnost dobivanja kredita; slučajevi poslovanja preko povezanih osoba premještanjem dobiti i gubitaka između društava majke i kćeri, te izdavanje fiktivnih računa; slučajevi poslovanja preko povezanih osoba u kojima se vrše zabranjena raspolaganja u korist članova obitelji i drugih bliskih osoba radi nemogućnosti namirenja poreznog tijela kao vjerovnika, poduzimanjem radnji ili osnivanjem društva preko povjerenika koji postupaju po uputama, a na štetu poreznog tijela radi izbjegavanja izvršenja obveze iz porezno-dužničkog odnosa, davanje fiktivnih pozajmica između društva i člana, zlonamjernim korištenjem vladajućeg položaja u

društvu, te drugi slučajevi u kojima član društva zlorabi okolnost da član društva ne odgovara za njegove obveze svojim vjerovnicima pa tako ni državi za podmirenje obveze iz porezno-dužničkog odnosa.

Polazeći od ustavnog načela slobode poduzetništva i načela zabrane zlouporabe prava, slijedi zaključak da se društvo smije koristiti kao sredstvo za ostvarenje interesa njegovih članova, ali se ne smije dopustiti da ga se zlorabi na štetu vjerovnika društva.

Slijedom svega navedenog, predlaže se izmjena i dopuna OPZ-a da bi se izbjegli slučajevi nemogućnosti provođenja naplate koju provodi porezno tijelo. Člankom 10. Zakona o trgovačkim društvima propisani su posebni slučajevi u kojima član trgovačkog društva odgovara za obveze društva i to: ako koristi društvo da bi postigao cilj koji mu je inače zabranjen, ako koristi društvo da bi oštetio vjerovnike, ako protivno zakonu upravlja imovinom društva kao da je to njegova imovina, ako u svoju korist ili u korist neke druge osobe umanjuje imovinu društva. Međutim, prijedlogom izmjena i dopuna OPZ-a, predlaže se utvrđivanje zlouporabe prava na štetu poreznog tijela kao vjerovnika u upravnom postupku kao dio redovnog poreznog postupka naplate od svih sudionika u poreznom dužničkom odnosu: poreznog obveznika i poreznog jamca.

Predloženim izmjenama i dopunama OPZ-a uređuje se pitanje odgovornosti članova društva i povezanih osoba, definiraju se povezana društva, ovisno i vladajuće društvo i kontrola koja proizlazi iz tog odnosa, te povezane osobe, propisuju se pretpostavke za utvrđivanje odgovornosti, naročiti slučajevi zlouporabe u gospodarskom poslovanju što za posljedicu ima nemogućnost plaćanja obveze iz porezno-dužničkog odnosa, te propisuje postupak. Osobe čija je odgovornost utvrđena u za to predviđenom postupku, za neplaćeni ili manje plaćeni porez odgovaraju kao porezni jamci.

Nadalje, predloženim izmjenama i dopunama OPZ-a osigurava se položaj države kao vjerovnika iz porezno-dužničkog odnosa, povećava razina odgovornosti osoba koje su pravno i stvarno odgovorne za vođenje poslova društva, te ih se glede ispunjenja porezne obveze izjednačava sa ostalim poduzetnicima na tržištu, zaustavlja se zlouporaba prava i omogućava provedba efektivne naplate od osoba i društava u čiju korist ili uz čiju pomoć su provedena zabranjena raspolaganja na štetu poreznog tijela kao vjerovnika i na štetu proračunskih prihoda i drugih javnih davanja.

Radi usklađivanja s odredbama Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine, broj 47/09) uvodi se u OPZ mogućnost sklapanja upravnog ugovora ili nagodbe i mogućnost elektroničke dostave poreznog akta.

Uvodi se zakonski prijeboj dospjelog potraživanja poreznog dužnika prema državnom proračunu koji istovremeno ima evidentirane obveze na ime poreznog duga. Iznos potraživanja do iznosa duga obustavit će se radi prijeboja s poreznim dugom.

Uvodi se mogućnost da, zbog uvjeta opće nelikvidnosti te lakše naplate postojećih obveza, Vlada Republike Hrvatske u iznimnim slučajevima, kada je to od interesa za Republiku Hrvatsku, na prijedlog ministra financija, donese odluku o podmirenju poreznog duga ustupanjem nekretnina.

Predložene su također izmjene dopune OPZ-a u dijelu koji se odnosi na ovršni postupak zbog otklanjanja dvojbi i poboljšanja postojećih odredbi. Pokazalo se potrebnim preciznije odrediti, izmijeniti ili dopuniti odredbe koje se odnose na: ovrhovoditelja i ovršenika, sa

naglaskom na ulogu državnog odvjetništva kod vođenja postupka, žalbu i prigovor glede određivanja roka za rješavanje o prigovoru, obustavu ovrhe glede uvjeta obustave, odgodu ovrhe kada ovrhu provodi FINA te provođenje ovrhe na nekretninama.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati posebna sredstva u državnom proračunu.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OPĆEG POREZNOG ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Prilaže se tekst prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Općeg poreznog zakona s obrazloženjem.

VI. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU

Prilaže se tekst odredbi Općeg poreznog zakona („Narodne novine“, broj 147/08 i 18/11) koje se mijenjaju i dopunjuju.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA OPĆEG POREZNOG ZAKONA

Članak 1.

U Općem poreznom zakonu („Narodne novine“, broj 147/08 i 18/11) u članku 8. iza stavka 6. dodaju se novi stavci 7., 8., 9. i 10. koji glase:

„(7) Obveza čuvanja porezne tajne nije povrijeđena ako Ministarstvo financija – Porezna uprava bez pristanka poreznog obveznika objavi na svojim web-stranicama popis dospjelih i neplaćenih dugova po osnovi poreza na dodanu vrijednost, poreza na dobit, poreza na dohodak i prireza te doprinosa za obvezna osiguranja, ako je ukupni iznos duga:

1. veći od iznosa 50.000,00 kn za fizičke osobe koje obavljaju djelatnost,
2. veći od iznosa 100.000,00 kn za pravne osobe i
3. veći od iznosa 10.000,00 kn za sve ostale porezne obveznike.

(8) Popis iz stavka 7. ovoga članka sadrži: ime i prezime ili naziv poreznog obveznika, godinu rođenja fizičke osobe, mjesto prebivališta ili boravišta fizičke osobe ili sjedišta pravne osobe, opis poreznog duga i razdoblje za koje je utvrđen te ukupni iznos duga. Na zahtjev osobe koja dokaže pravni interes, Porezna uprava popis može dopuniti i drugim podacima potrebnima radi nespornog utvrđivanja identiteta pojedinačnog poreznog obveznika s ovoga popisa, kao što su: datum i mjesec rođenja fizičke osobe i ime roditelja fizičke osobe. Porezna uprava može za porezne obveznike s popisa iz stavka 7. ovoga članka iznijeti podatke o poduzetim mjerama ovršnog postupka.

(9) Iznimno od stavaka 7. i 8. ovoga članka, popis neće sadržavati podatke o dugovima poreznih obveznika kojima je porezno tijelo odobrilo odgodu ili obročno plaćanje duga ili reprogramiranje naplate poreznog duga.

(10) Iznimno, obveza čuvanja porezne tajne nije povrijeđena ako Ministarstvo financija – Porezna uprava bez pristanka poreznog obveznika objavljuje u sredstvima javnog priopćavanja i na svojim web stranicama podatke potrebne radi ispravljanja netočnih ili nepotpunih informacija u slučaju ako je netočne ili nepotpune informacije porezni obveznik izravno ili neizravno dostavio sredstvima javnog priopćavanja.“.

Dosadašnji stavak 7. postaje stavak 11.

Članak 2.

Iza članka 26. dodaju se naslovi iznad članaka i članci 26.a, 26.b, 26.c i 26.d koji glase:

„Odgovornost osoba koje vode poslove društva i povezanih osoba

Članak 26.a

(1) Članovi uprave i izvršni direktori društva kapitala odgovaraju kao porezni jamci ako pri vođenju poslova društva zloupotrebljavaju svoje ovlasti što ima za posljedicu nemogućnost ispunjenja obveza iz porezno-dužničkog odnosa i oštećenje poreznog tijela.

(2) Radnjama kojima se oštećuje porezno tijelo kao vjerovnik u porezno-dužničkom odnosu osobito se smatraju: preusmjeravanje novčanih tokova na druge pravne ili fizičke osobe radi izbjegavanja plaćanja poreznih obveza, korištenje društva radi postizanja ciljeva koje ne bi sam mogao postići, a koji su zabranjeni, umanjenje ili otuđenje imovine društva ako je isto za posljedicu imalo nemogućnost plaćanja obveza iz porezno-dužničkog odnosa.

(3) Osobna odgovornost postoji i u slučaju osobe koja se koristi drugim osobama koje djeluju kao njegovi povjerenici, tako da se u društvu kao član iskazuje netko drugi, ali to čini po nalogu i uputama te osobe.

(4) Za podmirenje obveza društva ali najviše do visine ostvarene koristi, supsidijarno odgovaraju i povezane osobe, u čiju korist je poduzeto raspolaganje na štetu društva, što za posljedicu ima neispunjavanje obveze iz porezno-dužničkog odnosa.

Odgovornosti članova trgovačkog društva

Članak 26.b

(1) Članovi javnoga trgovačkoga društva i komplementari u komanditnome društvu odgovaraju za obveze društva osobno, solidarno i neograničeno cijelom svojom imovinom. Članovi gospodarskog interesnog udruženja odgovaraju za obveze udruženja cijelom svojom imovinom.

(2) Članovi društva s ograničenom odgovornošću, dioničari dioničkoga društva komanditori u komanditnom društvu ne odgovaraju za obveze društva izuzev kada je to određeno Zakonom.

(3) Onaj tko zloupotrebljava okolnost da kao član trgovačkoga društva ne odgovara za obveze društva ne može se pozvati na to da po zakonu ne odgovara za te obveze.

(4) Smatra se da je ispunjena pretpostavka za odgovornost člana društva iz stavka 3. ovoga članka naročito:

1. ako koristi društvo za to da bi postigao cilj koji mu je inače zabranjen,
2. ako koristi društvo da bi oštetio vjerovnike,
3. ako protivno zakonu upravlja imovinom društva kao da je to njegova imovina,
4. ako u svoju korist ili u korist neke druge osobe umanju imovinu društva, iako je znao ili morao znati da ono neće moći podmiriti svoje obveze.

Posebna odgovornost članova trgovačkog društva, osoba koje vode poslove društva i povezanih osoba

Članak 26.c

(1) Smatra se da su ispunjene pretpostavke za odgovornost članova društva, osoba koje vode poslove društva, i povezanih osoba naročito ako oni:

1. prividno ili besplatno prenesu imovinu na trgovačko društvo koje su osnovali sami ili s drugim, ili na drugi način cijelu ili dio imovine prividno prodaju, opterete bez odgovarajuće

protučinidbe ili ju besplatno ustupe povezanim osobama, oštete ju, unište ili učine neupotrebljivom,

2. zaključe prividni pravni posao ili priznaju nepostojeću tražbinu osobama iz točke 1.ovog članka,

3. u suprotnosti s urednim i savjesnim gospodarenjem umanje imovinu ili prikriju imovinsko stanje, ne podnesu zakonom propisana godišnja izvješća, bez odgađanja a najkasnije dvadeset i jedan dan po nastanku razloga kojega poseban zakon određuje kao razlog za pokretanje stečajnog postupka ne zatraže da se takav postupak pokrene.

Odgovornost kod zlouporabe prava

Članak 26.d

Osobe iz članka 26.a, 26.b, 26.c, te osobe iz članka 40.a, 40.b i 41. ovoga Zakona čija odgovornost je utvrđena rješenjem iz članka 158.f stavka 6. ovoga Zakona, za nemogućnost plaćanja obveze iz porezno-dužničkog odnosa odgovaraju kao porezni jamci.“.

Članak 3.

Članak 31. briše se.

Članak 4.

Iza članka 40. dodaju se naslovi iznad članka i članci 40.a, 40.b i 40.c koji glase:

„Povezana društva

Članak 40.a

Povezanim društvima u smislu ovoga Zakona smatraju se društva koja u međusobnom odnosu mogu stajati kao:

1. društvo koje u drugom društvu ima većinski udio ili većinsko pravo odlučivanja,
2. ovisno i vladajuće društvo,
3. društva koncerna,
4. društva s uzajamnim udjelima koja su povezana tako da svako društvo ima više od četvrtine udjela u drugom društvu,
5. društva povezana poduzetničkim ugovorima i to: ugovorima o vođenju poslova društva, ugovorima o prijenosu dobiti te ostalim poduzetničkim ugovorima koji se upisuju u sudski registar.

Ovisno i vladajuće društvo

Članak 40.b

(1) Ovisno društvo je, u smislu ovoga Zakona, pravna osoba na koju druga pravna osoba (vladajuće društvo) može imati neposredno ili posredno prevladavajući utjecaj odnosno nad kojom vladajuće društvo ima kontrolu.

(2) Vladajuće društvo je, u smislu ovoga Zakona, pravna osoba koja ima prevladavajući utjecaj na jedno ili više ovisnih društava.

(3) Svaka pravna osoba, koja je ovisna u odnosu na ovisno društva, smatra se ovisnim društvom vladajućeg društva.

(4) Vladajuće društvo i sva njegova ovisna društva čine, u smislu ovoga Zakona, grupu povezanih društava.

(5) Pravne osobe između kojih postoji odnos kontrole, kod kojeg nije moguće jednoznačno utvrditi koje je ovisno, a koje vladajuće društvo, također se smatraju grupom povezanih društava.

Kontrola

Članak 40.c

(1) Kontrola je, u smislu ovoga Zakona, odnos vladajućeg i ovisnog društva, ili odnos između fizičke i pravne osobe kojim se ostvaruje isti ili sličan utjecaj kakav postoji u odnosu između vladajućeg i ovisnog društva.

(2) Smatra se da kontrola postoji, ukoliko vladajuće društvo u ovisnom društvu, ispunjava najmanje jedan od sljedećih uvjeta:

1. ima izravan ili neizravan većinski udio ili izravnu ili neizravnu većinu glasačkih prava,
2. ima pravo izabrati odnosno imenovati i/ili opozvati većinu članova uprave odnosno većinu izvršnih direktora ili nadzornog odnosno upravnog odbora,
3. ima pravo provoditi ili provodi prevladavajući utjecaj,
4. ima pravo upravljanja poslovnim i financijskim politikama društva na temelju ovlasti iz statuta ili društvenog ugovora ili nekog ugovora ili sporazuma,
5. ima kontrolu nad više od 50% glasačkih prava uspostavljenu na temelju sporazuma s drugim imateljima prava glasa, ili
6. ima moć usmjeravanja većine glasova na sastancima uprave, izvršnih direktora, nadzornog odbora odnosno upravnog odbora ili odgovarajućega upravljačkog tijela društva.“

Članak 5.

Iznad članka 41. mijenja se naslov iznad članka i članak 41. koji glasi:

„Povezane osobe

Članak 41.

(1) Povezane osobe, u smislu ovoga Zakona, su osobe kod kojih je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uvjeta:

1. dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba koje za izvršavanje obveza iz porezno-dužničkog odnosa predstavljaju jedan rizik, jer jedna od njih ima, izravno ili neizravno, kontrolu nad drugom ili drugima,
2. dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba koje za izvršavanje obveza iz porezno-dužničkog odnosa predstavljaju jedan rizik, jer jedna od njih ima, izravno ili neizravno, značajan utjecaj na drugu ili druge,
3. dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba između kojih ne postoji odnos kontrole iz točke 1. ovoga stavka ili značajan utjecaj iz točke 2. ovoga stavka, ali koje predstavljaju jedan rizik za izvršavanje obveza iz porezno-dužničkog odnosa jer su međusobno povezane tako da

postoji velika vjerojatnost da uslijed pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog i financijskog stanja jedne osobe može doći do pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog i financijskog stanja jedne ili više drugih osoba, jer se između njih provodi ili postoji mogućnost prijenosa gubitaka, dobiti ili sposobnosti za plaćanje.

(2) Smatra se da postoji odnos povezanih osoba iz ovog članka i između poreznog dužnika i: njegovog bračnog druga, njegovog krvnog srodnika u ravnoj liniji, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja, po tazbini do istog stupnja bez obzira da li je brak prestao ili nije, posvojitelja, posvojenika, skrbnika, osobe pod skrbništvom, staratelja, osobe pod starateljstvom, te osobe koja sa njime živi u zajedničkom kućanstvu.

(3) Ugovori i poslovni odnosi između povezanih osoba porezno će biti priznati samo onda ako bi i druge osobe koje nisu u takvom međusobnom odnosu pod istim ili sličnim okolnostima utvrdile takve ugovorne uvjete ili uspostavile takve poslovne odnose.“.

Članak 6.

U članku 51. dodaje se stavak 8. koji glasi:

„(8) Porezni akti kojima se odlučuje o pojedinačnim pravima i obvezama iz porezno-pravnog odnosa mogu se dostavljati elektroničkim putem uz izričiti pristanak stranke.“.

Članak 7.

Iza članka 91. dodaje se članak 91.a koji glasi:

„Članak 91.a

Porezno tijelo može radi izvršenja poreznog rješenja sklopiti upravni ugovor ili nagodbu.“.

Članak 8.

U članku 115. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„(3) Poreznom dužniku koji ima dospjelo potraživanje prema državnom proračunu, a istovremeno ima evidentirane obveze na ime poreznog duga, iznos potraživanja do iznosa duga obustavit će se radi prijemoja s poreznim dugom.“.

Članak 9.

U članku 120. stavku 2. riječi: „stečajnog dužnika“ zamjenjuju se riječima: „poreznog dužnika“.

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

„(5) U iznimnim slučajevima, kada je to od interesa za Republiku Hrvatsku, Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ministra financija, može donijeti odluku o potpunom ili djelomičnom namirenju poreznog duga ustupanjem nekretnina.“.

Članak 10.

U članku 126. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Ovrhovoditelj je porezno tijelo koje provodi ovrhu, odnosno na čiji zahtjev nadležno državno odvjetništvo podnosi prijedlog za ovrhu na nekretnini.“

Članak 11.

U članku 130. stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) O prigovoru iz stavka 2. ovoga članka odlučuje prvostupanjsko porezno tijelo rješenjem u roku od 8 dana od dana zaprimanja prigovora.“

Članak 12.

Članak 131. mijenja se i glasi:

„(1) Ovršenik fizička osoba odgovara za obveze iz porezno-dužničkog odnosa cjelokupnom svojom imovinom.

(2) Ovršenik trgovačko društvo odgovara za obveze iz porezno-dužničkog odnosa cijelom svojom imovinom.

(3) Ovršenik trgovac pojedinac odgovara za obveze iz porezno-dužničkog odnosa osobno, uključujući i obveze nastale u obavljanju obrta prije upisa u sudski registar kao trgovca pojedinca, cijelom svojom imovinom.

(4) Ovrha se provodi u opsegu koji je potreban za namirenje obveze iz porezno-dužničkog odnosa iz cjelokupne imovine poreznog obveznika...“

Članak 13.

U članku 135. točka 3. mijenja se i glasi:

„3. ako nema osnove za nastavak postupka zbog razloga iz članka 143. ovoga Zakona.“

Članak 14.

U članku 136. stavak 5. mijenja se i glasi:

„(5) Rješenje o odgodi ovrhe dostavlja se Financijskoj agenciji koja odgađa provedbu ovrhe do isteka roka utvrđenog rješenjem.“

Članak 15.

U članku 137. stavak 1. točka 2. mijenja se i glasi:

„2. ako postoji pravomoćno rješenje o zaključenju stečajnog postupka nad pravnom osobom ili ako je ista informacija razmijenjena između sudskog registra i poreznog tijela elektroničkim putem, a ne postoji osiguranje duga po osnovi poreznog jamstva...“

Članak 16.

Članak 156. mijenja se i glasi:

„Prijedlog za ovrhu na nekretninama i prijedlog za provedbu mjera osiguranja na nekretninama podnosi Porezna uprava kao porezno tijelo putem nadležnog državnog odvjetništva.“.

Članak 17.

U članku 158. u stavku 1. iza riječi: „porezni obveznik“ dodaju se riječi: „ili porezni jamac“.

Članak 18.

Iza članka 158. dodaje se naslov iznad glave i glava VI.a te naslovi iznad članaka i članci 158.a, 158.b, 158.c, 158.d, 158.e i 158.f koji glase:

„VI.a POSEBNE ODREDBE O POSTUPKU UTVRĐIVANJA ZLOUPORABE PRAVA

Utvrđivanje zlorporabe prava u porezno dužničkom odnosu

Članak 158.a.

(1) Postupak utvrđivanja zlorporabe prava iz porezno dužničkog odnosa je dio poreznog postupka koji porezno tijelo po službenoj dužnosti pokreće i provodi nad osobama koje u skladu s člankom 26.d odgovaraju kao porezni jamci radi provjere i utvrđivanja činjenica koje ukazuju na postupanje koje ima obilježje zlorporabe prava a koje za posljedicu ima nemogućnost podmirenja obveza iz porezno dužničkog odnosa.

(2) Postupak utvrđivanja zlorporabe prava iz porezno dužničkog odnosa osoba koje u skladu s člankom 26.d odgovaraju kao porezni jamci provodi se jedino u slučaju nemogućnosti naplate poreznog duga od poreznog obveznika primjenom svih mjera prisilne naplate.

Ovlaštene osobe

Članak 158.b

(1) Postupak utvrđivanja zlorporabe prava iz porezno dužničkog odnosa provode inspektori službe za ovršni postupak i porezni revizori.

(2) Osim osoba iz stavka 1. ovoga članka, za obavljanje pojedinih zadataka čelnik poreznog tijela može ovlastiti i druge stručno osposobljene osobe.

Dopustivost provedbe postupka utvrđivanja zlouporabe prava

Članak 158.c

(1) Postupak utvrđivanja zlouporabe prava može se obavljati kod svih poreznih obveznika i drugih osoba koje raspolažu činjenicama i dokazima bitnima za odlučivanje.

(2) Postupak utvrđivanja zlouporabe prava može se obavljati za razdoblje za koje nije nastupila zastara prava na utvrđivanje zlouporabe prava.

Predmet postupka utvrđivanja zlouporabe prava

Članak 158.d

(1) U postupku utvrđivanja zlouporabe prava utvrđuje se da li osoba nad kojom se postupak provodi:

1. koristi društvo za to da bi postigao cilj koji mu je inače zabranjen,
2. koristi društvo da bi oštetio porezno tijelo,
3. protivno zakonu upravlja imovinom društva kao da je to njegova imovina ili imovina povezanih društava ili osoba,
4. u svoju korist ili u korist neke druge osobe umanjuje imovinu društva, iako je znala ili mogla znati da neće moći podmiriti svoje obveze,
5. sklapa pravne poslove ili raspolaže imovinom društva na način opisan u članku 26.c.

(2) Ako je poduzetnik fizička osoba, postupak utvrđivanja zlouporabe prava može obuhvaćati i one činjenice koje nisu u vezi s njegovom gospodarskom djelatnošću.

(3) Postupak utvrđivanja zlouporabe prava kod društava kapitala ili društava osoba obuhvaća i provjeru odnosa bitnih za opozivanje između člana društva i samog društva.

Obavijest o postupku utvrđivanja zlouporabe prava

Članak 158.e

(1) Obavijest o postupku utvrđivanja zlouporabe prava mora biti dostavljena poreznom obvezniku najkasnije osam dana prije početka postupka.

(2) Iznimno, stavak 1. ovoga članka ne primjenjuje se ako bi se time ugrozila svrha postupka. U tom slučaju obavijest se predaje poreznom obvezniku neposredno prije početka postupka.

(3) Obavijest iz stavka 1. ovoga članka mora se izdati u pisanom obliku, te mora sadržavati:

1. naziv poreznog tijela, broj i datum poreznog akta,
2. ime i prezime, odnosno naziv poreznog obveznika kome se upućuje,
3. pravni i činjenični temelj,
4. predmet postupka ili druge radnje koje će se provesti u postupku,
5. razdoblje koje je predmet postupka,
6. datum početka postupka,
7. obvezu sudjelovanja poreznog obveznika u postupku i pravne posljedice zbog ometanja postupka ili odbijanja sudjelovanja i davanja obavijesti,
8. potpis ovlaštene osobe.

Zapisnik o utvrđivanju zlouporabe prava

Članak 158.f

(1) U postupku utvrđivanja zlouporabe prava sastavlja se zapisnik.

(2) Zapisnik treba sadržavati:

1. naziv poreznog tijela, broj i datum poreznog akta,
2. ime i prezime odnosno naziv poreznog obveznika,
3. pravni i činjenični temelj,
4. imena ovlaštenih osoba koje su provele postupak,
5. opis radnja, činjenica i dokaza provedenih u postupku po kojima su utvrđene zlouporabe prava.

Zapisnik se mora voditi uredno, u njemu se ništa ne smije dodati ili mijenjati, prekrivena mjesta moraju ostati čitljiva, a ako zapisnik ima više listova, svaka stranica mora biti označena rednim brojem i potpisana.

(3) Na zapisnik porezni obveznik ima pravo podnijeti prigovor u roku koji ne može biti kraći od 5 dana, a niti dulji od 20 dana, računajući od dana primitka zapisnika.

(4) Porezno tijelo dužno je razmotriti prigovor na zapisnik, te ako prigovor ne usvoji, razloge neusvajanja treba navesti u obrazloženju poreznog rješenja.

(5) Ako su prigovorom iznesene nove činjenice i materijalni dokazi zbog kojih bi trebalo promijeniti činjenično stanje utvrđeno u zapisniku ili izmijeniti prijašnje pravne ocjene, porezno tijelo će o takvim činjenicama i materijalnim dokazima ili novim pravnim ocjenama sastaviti dopunski zapisnik. Na dopunski zapisnik ne može se podnijeti prigovor.

(6) Na temelju činjenica navedenih u zapisniku i u dopunskom zapisniku u slučaju iz stavka 5. ovoga članka donosi se rješenje.

(7) Rješenje iz stavka 6. ovoga članka donosi se najkasnije u roku od 60 dana od dana uručivanja zapisnika ili dopunskog zapisnika.“

Članak 19.

Ovlašćuje se ministar financija da u roku od četiri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, pravilnikom propiše postupak sklapanja upravnog ugovora i nagodbe, te uvjete, način i postupak prijetoja potraživanja prema državnom proračunu sa poreznim dugom.

Članak 20.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

OBRAZLOŽENJE POJEDINAČNIH ODREDBI

Uz članak 1.

Obveza poreznog tijela na čuvanje porezne tajne propisana je odredbom članka 8. OPZ-a, te je stavkom 2. propisano je koji podaci se ne smatraju poreznom tajnom: podaci o datumu upisa u sustav poreza na dodanu vrijednost ili ispisa iz sustava poreza na dodanu vrijednost i podaci o poreznim obveznicima koji su davali lažne podatke s ciljem umanjenja svoje ili tuđe obveze poreza na dodanu vrijednost (kružne prijevare poreza na dodanu vrijednost) ako je to utvrđeno u porezno-pravnom postupku. Člankom 1. predlaže se dopuna članka 8. stavkom 7. koji omogućava javno objavljivanje popisa poreznih obveznika koji imaju dospjeli i neplaćeni porezni dug po osnovi poreza na dodanu vrijednost, poreza na dobit, poreza na dohodak i prireza te doprinosa za obvezna osiguranja, osim onih dugova poreznih obveznika kojima je porezno tijelo odobrilo odgodu ili obročno plaćanje duga ili reprogramiranje naplate poreznog duga. Popis bi se odnosio samo na određeni dio poreznih obveznika prema propisanim kriterijima, temeljem podataka kojima raspolaže Porezna uprava na dan objave popisa. Također je predviđena i mogućnost pojave situacija kada temeljem naprijed navedenih podataka nije dovoljno jasno utvrđen identitet osobe s popisa. U tom slučaju i ako postoji zahtjev kojim treća osoba traži nadopunu podataka s popisa radi nespornog utvrđivanja identiteta osobe s popisa, Porezna uprava bi bila ovlaštena na popisu objaviti i dodatne podatke. Također se predlaže dopuna članka 8. stavkom 10. kojim bi se propisala mogućnost da Porezna uprava objavljuje na propisani način podatke potrebne radi ispravljanja netočnih ili nepotpunih informacija u slučaju kada je porezni obveznik neistinito ili nepotpuno iznosio u javnost informacije koje se odnose na njegova prava i obveze iz porezno-pravnog odnosa.

Uz članak 2.

Članovi uprave i izvršni direktori društva kapitala odgovaraju kao porezni jamci ako pri vođenju poslova društva zloupotrebljavaju svoje ovlasti što ima za posljedicu nemogućnost ispunjenja obveza iz porezno-dužničkog odnosa i oštećenje poreznog tijela. Radnjama kojima se oštećuje porezno tijelo kao vjerovnik u porezno-dužničkom odnosu osobito se smatraju: preusmjeravanje novčanih tokova na druge pravne ili fizičke osobe

radi izbjegavanja plaćanja poreznih obveza, korištenje društva radi postizanja ciljeva koje ne bi sam mogao postići, a koji su zabranjeni, umanjenje ili otuđenje imovine društva ako je isto za posljedicu imalo nemogućnost plaćanja obveza iz porezno-dužničkog odnosa. Osobna odgovornost neće izostati niti u slučaju osobe koja se koristi drugim osobama koje djeluju kao njegovi povjerenici, tako da se u društvu kao član iskazuje netko drugi, ali to čini po nalogu i uputama te osobe. Za podmirenje obveza društva, ali najviše do visine ostvarene koristi, supsidijarno odgovaraju i povezane osobe, u čiju korist je poduzeto raspolaganje na štetu društva, što za posljedicu ima neispunjavanje obveze iz porezno-dužničkog odnosa.

Propisuje se odgovornost članova trgovačkog društva na način da se u tekst Općeg poreznog zakona prenosi opća odredba Zakona o trgovačkim društvima koja uređuje odgovornost članova trgovačkog društva za obveze društva prema svim vjerovnicima i dopunjuje s obzirom na posebnosti porezno-dužničkog odnosa.

Prenesena je odredba koja uređuje naročite slučajeve zlouporabe u gospodarskom poslovanju iz Kaznenog zakona radi njihove primjene u porezno-dužničkom odnosu u kojem se porezno tijelo pojavljuje kao vjerovnik.

Definiraju se odgovornosti članova društva i povezanih osoba, te je odgovornost određena kao odgovornost poreznog jamca. Odgovornost za zlouporabu prava iz porezno-dužničkog odnosa je supsidijarna, porezno tijelo može zahtijevati ispunjenje obveze od poreznog jamca tek ako je ispunjenje tražilo od glavnog dužnika pisanim pozivom u kojem je bio određen i rok za ispunjenje obveze.

Uz članak 3.

U dosadašnjoj primjeni OPZ-a pokazalo se da zbog velikog broja slučajeva neplaćanja obveze iz porezno-dužničkog odnosa do kojih je došlo zbog zlouporabe, treba proširiti odgovornost sa imatelja stvari i prava koji ima većinska članska prava na širi krug osoba.

Uz članak 4.

Taksativno se nabrajaju povezana društva u smislu OPZ-a, posebno se ističe odnos ovisnog i vladajućeg društva da bi se u ovu skupinu svrstale i osobe čija povezanost ne proizlazi samo iz zakona ili obveznog odnosa te se definira odnos kontrole u smislu OPZ-a.

Uz članak 5.

U svrhu definiranja povezanih osoba propisuju se uvjeti koji moraju biti ispunjeni da bi se osoba u smislu OPZ-a smatrala povezanom osobom i utvrđuju kategorije osoba za koje zakon pretpostavlja da između njih postoji odnos povezanih osoba te definira kada će ugovori i poslovni odnosi između povezanih osoba biti porezno priznati.

Uz članak 6.

Uvodi se mogućnost dostave poreznog akta kojim se odlučuje o pojedinačnim pravima i obvezama iz porezno-pravnog odnosa elektroničkim putem, na zahtjev ili uz izričiti pristanak stranke.

Uz članak 7.

Uvodi se mogućnost sklapanja upravnog ugovora ili nagodbe radi izvršenja poreznog rješenja zbog usklađenja s odredbama Zakona o općem upravnom postupku.

Uz članak 8.

Uvodi se zakonski prijeboj dospjelog potraživanja poreznog dužnika prema državnom proračunu koji istovremeno ima evidentirane obveze na ime poreznog duga. Iznos potraživanja do iznosa duga obustavit će se radi prijeboja s poreznim dugom.

Uz članak 9.

Omogućuje se da se u svim postupcima preustroja dužnika raspolaže pravima poreznog tijela iz porezno-dužničkog odnosa. Vlada Republike Hrvatske može u iznimnim slučajevima, kada je to od interesa za Republiku Hrvatsku, na prijedlog ministra financija, donijeti odluku o podmirenju poreznog duga ustupanjem nekretnina.

Uz članak 10.

Otklanjaju se dvojbe u svezi uloge državnog odvjetništva u zastupanju poreznog tijela u zaštiti imovinskih i drugih prava kako pred sudom u postupku ovrhe na nekretninama tako i u postupku zasnivanja založnog prava na nekretninama.

Uz članak 11.

Određuje se rok u kojem je potrebno odlučiti o prigovoru na rješenje o ovrsi temeljem vjerodostojne isprave.

Uz članak 12.

Propisuje se kako odgovaraju dužnici iz porezno-dužničkog odnosa za obveze iz porezno-dužničkog odnosa i u kojem se opsegu provodi ovrha.

Uz članak 13.

Obustavit će se izvršenje rješenja o ovrsi sukladno članku 143. OPZ-a, ako porezno tijelo provjerom navoda iz obavijesti o tražbini, ocjeni da nema osnove za nastavak postupka.

Uz članak 14.

U slučaju odgode ovrhe, Financijska agencija kojoj je dostavljeno rješenje o ovrsi radi provedbe ovrhe neće provoditi ovrhu dok traje odgoda ovrhe.

Uz članak 15.

Izjednačuje se snaga rješenja o zaključenju stečajnog postupka sa elektronički dostavljenim podacima od registarskog suda radi ekonomičnosti i ubrzanja postupka.

Uz članak 16.

Utvrđuje se državno odvjetništvo kao nadležno tijelo za vođenje postupka sa ciljem otklanjanja dvojbi u svezi uloge državnog odvjetništva u zastupanju poreznog tijela u zaštiti imovinskih i drugih prava kako pred sudom u postupku ovrhe na nekretninama tako i u postupku zasnivanja založnog prava na nekretninama.

Uz članak 17.

Propisuje se mogućnost poduzimanja mjere za osiguranje naplate i za poreznog jamca, ako postoji vjerojatnost da porezni jamac onemogući naplatu još nedospjelog iznosa poreza.

Uz članak 18.

Postupak utvrđivanja zlouporabe prava dio je redovnog poreznog postupka koji se provodi u svrhu nadzora i naplate poreza od sudionika porezno dužničkoga odnosa, poreznog obveznika i poreznog jamca. Provodi se tek kad su iscrpljene sve mogućnosti naplate u ovršnom postupku od primarnog dužnika. Definiira se utvrđivanje zlouporabe prava kao dio porezno-pravnog odnosa u kojem porezno tijelo po službenoj dužnosti pokreće i provodi postupak s ciljem utvrđivanja odgovornosti osoba koje odgovaraju kao porezni jamci kad se dokaže postojanje zlouporabe, a ima za posljedicu nemogućnost podmirenja obveze iz porezno-dužničkog odnosa. Utvrđuju se ovlaštene osobe za provedbu postupka, dopustivost provedbe postupka, predmet postupka, obveza dostavljanja obavijesti o postupku, te utvrđivanje odgovornosti.

Uz članak 19.

Ministru financija dano je ovlaštenje za donošenje pravilnika te je utvrđen rok za donošenje pravilnika. Radi provedbe članka 91.a ovlašćuje se ministar financija da pravilnikom propiše postupak sklapanja upravnog ugovora i nagodbe i postupak prijetoja, te radi provedbe članka 8. ovlašćuje se ministar financija da pravilnikom propiše postupak uvjete, načine i postupak prijetoja potraživanja prema državnom proračunu sa poreznim dugom.

Uz članak 20.

Propisuje se stupanje na snagu ovoga Zakona osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

Obveza čuvanja porezne tajne

Članak 8.

(1) Porezno tijelo dužno je kao poreznu tajnu čuvati sve podatke koje porezni obveznik iznosi u poreznom postupku, te sve druge podatke u vezi s poreznim postupkom kojima raspolaže.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ne smatra se poreznom tajnom:

1. podatak o datumu upisa u sustav poreza na dodanu vrijednost ili ispisa iz sustava poreza na dodanu vrijednost,
2. podatak o poreznim obveznicima koji su davali lažne podatke s ciljem umanjenja svoje ili tuđe obveze poreza na dodanu vrijednost (kružne prijevare poreza na dodanu vrijednost) ako je to utvrđeno u porezno-pravnom postupku.

(3) Obveza čuvanja porezne tajne iz stavka 1. ovoga članka odnosi se na sve službene osobe poreznog tijela, vještake i druge osobe koje su uključene u porezni postupak.

(4) Obveza čuvanja porezne tajne je povrijeđena ako se činjenice navedene u stavku 1. ovoga članka neovlašteno koriste ili objave.

(5) Obveza čuvanja porezne tajne nije povrijeđena:

1. ako se poreznom jamcu omogućí uvid u podatke o poreznom obvezniku bitne za njegov odnos prema poreznom obvezniku,
2. ako se članove društva osoba upozna s činjenicama bitnima za oporezivanje društva,
3. ako se iznose podaci tijekom poreznog, prekršajnog ili sudskog postupka,
4. ako se iznose podaci uz pismeni pristanak osobe na koju se ti podaci odnose,
5. ako se iznose podaci za potrebe naplate poreznog duga,
6. ako se podaci daju na zahtjev drugog javnopravnog tijela koje po službenoj dužnosti traži podatke nužne za ostvarivanje prava pred tim tijelom povodom zahtjeva stranke u postupku, a koje bi inače stranka trebala sama pribaviti,
7. ako ustrojstvene jedinice Ministarstva financija međusobno dostavljaju podatke koji mogu biti od utjecaja na utvrđivanje prava i obveza poreznih obveznika,
8. ako se podaci daju temeljem ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koji su u primjeni u Republici Hrvatskoj,
9. ako se podaci daju u skladu s postupkom propisanim ovim Zakonom za pružanje i dobivanje pravne pomoći i
10. ako se podaci daju u skladu s postupkom propisanim ovim Zakonom o administrativnoj suradnji i razmjeni informacija između država članica Europskih zajednica.

(6) Obveza čuvanja porezne tajne nije povrijeđena u slučaju kada porezno tijelo bez posebnog zahtjeva dostavlja drugom javnopravnom tijelu podatke za koje je saznalo tijekom vođenja poreznog postupka, ako postoji sumnja u postojanje kaznenog djela, kršenje zakona ili drugog propisa za čije je provođenje nadležno neko drugo javnopravno tijelo.

(7) Ako ovim Zakonom nije uređeno drugačije, na obvezu čuvanja porezne tajne na odgovarajući način primjenjuje se Zakon o tajnosti podataka i Zakon o zaštiti osobnih podataka.

Odgovornost vlasnika stvari i prava

Članak 31.

(1) Ako su stvari i prava koja služe za obavljanje djelatnosti trgovačkog društva u vlasništvu osobe koja ima većinska članska prava, tada vlasnik stvari ili prava odgovara tim stvarima odnosno tim pravima za one poreze koji se odnose na poslovanje tog društva. Odgovornost se odnosi samo na poreze koji su nastali u vrijeme u kojem je ta osoba imala većinska članska prava.

(2) Većinska članska prava trgovačkog društva u smislu stavka 1. ovoga članka ima osoba koja izravno ili neizravno ima više od polovice temeljnoga kapitala trgovačkog društva.

Porezno priznavanje ugovora i poslovnih odnosa

Članak 41.

(1) Ugovori i poslovni odnosi između povezanih osoba porezno će biti priznati samo onda ako bi i druge osobe koje nisu u takvom međusobnom odnosu pod istim ili sličnim okolnostima utvrdile takve ugovorne uvjete ili uspostavile takve poslovne odnose.

(2) Povezane osobe u smislu ovoga Zakona jesu pravno samostalna društva kod kojih jedno društvo u drugom društvu ima izravno ili neizravno više od 50% udjela ili ima izravno ili neizravno većinska članska prava.

(3) Na ugovore i poslovne odnose između fizičkih osoba koje su poslovno povezane primjenjuju se odredbe ovoga članka.

Dostava poreznog akta

Članak 51.

(1) Porezni akt kojim se odlučuje o pojedinačnim pravima i obvezama iz porezno-pravnog odnosa ili kada od dana dostave poreznog akta počinje teći rok koji se ne može produžiti, dostavlja se prema mjestu dostave osobnom dostavom sudionicima poreznog postupka. Ako sudionik ima opunomoćenika, porezni akt dostavlja se samo opunomoćeniku.

(2) Mjestom dostave iz stavka 1. ovoga članka smatra se:

1. prebivalište ili uobičajeno boravište sudionika,
2. sjedište sudionika koji je pravna osoba,
3. radno mjesto sudionika.

(3) Osobnom dostavom iz stavka 1. ovoga članka smatra se dostava koju dostavljač izvrši

osobno osobi kojoj je porezni akt namijenjen. Dostavom poreznog akta opunomoćeniku smatra se da je dostava izvršena samom sudioniku.

(4) Ako se sudionik prema kojem se treba izvršiti osobna dostava ne zatekne na mjestu dostave određenom stavkom 2. ovoga članka, dostavljač će ostaviti potpisanu pisanu obavijest o vremenu pokušane osobne dostave i o vremenu sljedeće osobne dostave, koja se ne može izvršiti prije protoka roka od 24 sata od prvog pokušaja.

(5) Porezni akt se vraća poreznom tijelu:

1. ako nakon drugog pokušaja dostava ne bude izvršena ili
2. ako sudionik odbije primiti porezni akt.

(6) U slučajevima iz stavka 5. ovoga članka na mjestu dostave ostavlja se potpisana pisana obavijest sudioniku u kojoj se naznačuje datum i vrijeme pokušane dostave, mjesto gdje se porezni akt može preuzeti i pravne posljedice nepreuzimanja poreznog akta. Smatra se da je osobna dostava izvršena u roku od petnaest dana od dana kada je obavijest ostavljena na mjestu dostave.

(7) Ako se ne radi o poreznom aktu iz stavka 1. ovoga članka te se dostava ne može izvršiti osobno sudioniku, tada se dostava obavlja predajom poreznog akta članu obitelji sudionika ili osobi koja je zaposlena na istom radnom mjestu kao i sudionik.

Prijeboj

Članak 115.

(1) Na prijeboj međusobnih poreznih dugova iz porezno-dužničkog odnosa primjenjuje se Zakon o obveznim odnosima, ako ovim Zakonom nije uređeno drugačije.

(2) Porezni obveznik može prebijati porezne dugove iz porezno-dužničkog odnosa samo s nespornim ili pravomoćno utvrđenim poreznim obvezama.

Prodaja ili otpis poreznog duga iz porezno-dužničkog odnosa

Članak 120.

(1) Osim u slučajevima utvrđenima ovim Zakonom, Vlada Republike Hrvatske može na prijedlog ministra financija donijeti odluku o prodaji ili otpisu poreznog duga iz porezno-dužničkog odnosa.

(2) U postupku preustroja stečajnog dužnika ministar financija ovlašten je raspolagati pravima poreznog tijela iz porezno-dužničkog odnosa.

(3) Čelnik poreznog tijela može donijeti odluku o otpisu poreznog duga iz porezno-dužničkog odnosa koji je ostao nenaplaćen nakon protoka roka od četiri godine od nastupanja apsolutnog roka zastare prava na naplatu poreznog duga. Odluka o otpisu poreznog duga obvezno sadrži oznaku poreznog duga i razdoblje na koje se odnosi otpis.

Ovrhovoditelj i ovršenik

Članak 126.

- (1) Ovrhovoditelj je porezno tijelo koje provodi ovrhu.
- (2) Ovršenik je porezni obveznik ili njegov jamac od kojega se naplaćuje porezni dug iz porezno-dužničkog odnosa.

Žalba i prigovor

Članak 130.

- (1) Protiv rješenja o ovrsi donesenog na temelju ovršne isprave iz članka 128. stavka 2. ovoga Zakona može se podnijeti žalba u roku od osam dana od dana dostave rješenja.
- (2) Protiv rješenja o ovrsi donesenog na temelju vjerodostojne isprave iz članka 128. stavka 3. ovoga Zakona može se podnijeti prigovor u roku od osam dana od dana dostave rješenja.
- (3) O prigovoru iz stavka 2. ovoga članka odlučuje prvostupanjsko porezno tijelo rješenjem.
- (4) Prigovor iz stavka 2. ovoga članka odgađa izvršenje rješenja o ovrsi do donošenja rješenja po prigovoru.
- (5) Protiv rješenja donesenog na temelju stavka 3. ovoga članka može se podnijeti žalba u roku od osam dana od dana dostave rješenja.
- (6) Žalba na rješenje iz stavka 1. i 5. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja o ovrsi.
- (7) Žalbom na rješenje iz stavka 1. ovoga članka ne može se pobijati zakonitost ovršne isprave.

Ovrha radi naplate poreznog duga

Članak 131.

- (1) Ovrha se provodi u opsegu koji je potreban za namirenje poreznog duga iz cjelokupne imovine poreznog obveznika.
- (2) Ovršenik fizička osoba odgovara za dug cjelokupnom svojom imovinom i imovinom koja je u smislu Obiteljskog zakona bračna stečevina, te imovinom njegovih srodnika po krvi u ravnoj liniji koji su tu imovinu stekli od ovršenika po bilo kojoj osnovi ili iz primitaka

ovršenika.

Obustava ovrhe

Članak 135.

Ovrha će se obustaviti po službenoj dužnosti ili na prijedlog ovršenika:

1. ako je ovršna isprava nakon pravomoćno dovršenog postupka preinačena, ukinuta ili poništena,
2. ako prestanu prava i obveze iz porezno-dužničkog odnosa,
3. ako se otpiše porezni dug,
4. ako se odgodi naplata poreza ili ako se odobri plaćanje u obrocima,
5. ako se otvori stečajni postupak.

Odgoda ovrhe

Članak 136.

(1) Porezno tijelo može na prijedlog ovršenika u potpunosti ili djelomice odgoditi ovrhu za najdulje šest mjeseci. Odgoda se može odobriti:

1. ako je protiv ovršne isprave podnesena žalba,
2. ako je podnesen zahtjev za povrat u prijašnje stanje u postupku u kojem je donesena ovršna isprava,
3. ako je ovršenik protiv rješenja o ovrsi podnio žalbu ili tužbu.

(2) O odgodi ovrhe na osnovi pisanog i obrazloženog prijedloga ovršenika, koji se podnosi poreznom tijelu nadležnom prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu ili sjedištu ovršenika, rješenjem odlučuje čelnik poreznog tijela.

(3) Porezno tijelo može odgodu ovrhe uvjetovati davanjem sredstva osiguranja naplate.

(4) Za trajanja odgode ovrhe obračunavaju se kamate.

(5) U slučaju odgode ovrhe, banka koja obavlja poslove platnog prometa za ovršenika, kojoj je dostavljeno rješenje o ovrsi na sredstvima na računu ovršenika, neće izdvajati novčana sredstva dok traje odgoda ovrhe.

(6) Nakon isteka roka utvrđenog rješenjem o odgodi ovrha se nastavlja.

Otpis dospjeloga poreznog duga

Članak 137.

(1) Tražbina s osnove poreza koja se ne može naplatiti ni u postupku ovrhe, otpisuje se kao nenaplativa:

1. ako je ovršenik umro, a nije ostavio pokretnina ni nekretnina iz kojih se može naplatiti dug po osnovi poreza,

2. ako postoji pravomoćno rješenje o zaključenju stečajnog postupka nad pravnom osobom, a ne postoji osiguranje duga po osnovi poreznog jamstva.

(2) Ako protiv odgovorne osobe u pravnoj osobi iz stavka 1. točke 2. ovoga članka bude podnesen zahtjev za plaćanje sukladno članku 26. ovoga Zakona te s osnove pogodovanja vjerovniku, tražbina poreznog tijela od ovršenika će se ponovno evidentirati.

(3) Ako bi izvršenje naplate poreznog duga dovelo u pitanje osnovne životne potrebe dužnika odnosno ovršenika i članova njegova kućanstva, porez se može iznimno, na njegov zahtjev, otpisati u cijelosti ili djelomice.

(4) O otpisu dospjeloga poreznog duga iz stavka 3. ovoga članka, na osnovi pisanog i obrazloženog zahtjeva dužnika odnosno ovršenika koji se podnosi poreznom tijelu nadležnom prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu dužnika odnosno ovršenika, rješenjem odlučuje čelnik poreznog tijela.

Provođenje ovrhe na nekretninama

Članak 156.

Prijedlog za ovrhu nad nekretninama podnosi porezno tijelo nadležnom sudu.

Pljenidba radi osiguranja naplate

Članak 158.

(1) Ako postoji vjerojatnost da porezni obveznik onemogućiti naplatu još nedospjelog iznosa poreza mogu se poduzeti mjere za osiguranje naplate.

(2) Mjere osiguranja naplate sastoje se u zabrani raspolaganja sredstvima na žiroračunu ili drugim računima poreznog obveznika, u popisu pokretnina, tražbina i drugih imovinskih prava, zabrani raspolaganja tražbinama poreznog obveznika, oduzimanjem pokretnina i predbilježbi založnog prava na nekretnini.

(3) Mjere osiguranja naplate iz stavka 2. ovoga članka mogu se poduzeti radi naplate neutvrđenog iznosa porezne obveze čim je pokrenut postupak utvrđivanja ako postoji vjerojatnost da bi porezni obveznik mogao onemogućiti naplatu.

(4) Mjere osiguranja naplate iz stavka 2. ovoga članka mogu se poduzeti radi naplate neutvrđenog iznosa porezne obveze ako poduzetnik ne vodi poslovne knjige ili ne dostavlja porezne prijave.

(5) Pljenidba radi osiguranja naplate može se odgoditi ili obustaviti ako porezni obveznik

ade sredstva osiguranja plaćanja iz članka 122. stavka 1. ovoga Zakona.